

Autähise asukohta viimine Sõmerule ei ole sundvalik

Virumaa Teataja 12. juuli esileheküljel ilmus pilkupüüdva, ent eksitava pealkirja ning teemakäsitlusega artikkel õpetaja autähise algatajate ja Haljala valla tüllimine-kust ning autähise võimalikust uuest asukohast Sõmerul. Sellega seoses peab õpetaja autähise algatustoimkond oma kohuseks pöörduda avalikkuse poole alljärgneva selgitusega.

2009. aasta kevadel Haljala koolis sündinud idee rajada autähise Eesti õpetajale on enam kui kahe aasta jooksul läbinud küllalt keeruka arengu. Autähise algatajate esialgne mõte püstitada ausammas esimesele teadaolevale Haljala koolmeistrile Jaagule ning siduda rajatise valmimine Haljala kooli 325. aastapäevaga 2012. aasta kevadel kasvas üsna ruttu ambitsiooniks luua tänini puuduv autähis kõikidele Eesti õpetajatele läbi aegade.

2. oktoobril 2009 esinesime Virumaa Teatajas vastavasisulise pöördumisega, kus püüdsime kirjeldada oma motiive ja mõtestada tulevase autähise rolli. Autähise idee sai ülemaalse mõõtmega ja sellest lähtuvalt oleme kahe aasta jooksul püüdnud oma ideele toetust leida.

Tuleb tõdeda, et lihtne pole see olnud. Et autähise rajamine on algusest peale olnud kavandatud kodanikualgatusena, kuulutasime välja annetuse vajaliku raha leidmiseks. Meie tõhusamad toetajad – nii rahalises kui mitterahalises mõttes – on seni olnud Lääne-Viru maavalitsus, Eesti haridustöötajate liit, haridus- ja teadusministeerium, Virumaa Teataja, Haljala ja Sõmeru kool, maakonna õpilasesindused. Kaasamõttelejaid on kindlasti rohkem, küllap ka Virumaa Teataja lugejate seas.

Tänaseks on olemas autähise maapealse osa püstitamiseks vajalik raha ning skulptor Mati Karmin oma abilistega on asunud seda valmistama. Siinkohal oleme jõudnud aga tõdemuse-

ni, et ühe väikese, erasikutest kodanike ringi võimalused autähise lõplikuks teokssaamiseks hakkavad ammendumata.

Ootamatuks komistuskiviks kujunes autähise esialgselt kavandatud asukoht koolimaja ees. Allakirjutanute kõnelused Haljala valla kui nimetatud asukohta omanikuga ei ole kulgenud kergelt. Kindlasti ei taha autähise algatajad Haljala valda süüdistada, pigem tõdeda, et valla poolt nõutud bürokraatlikult korrektse asjaajamisstiili järgimine oleks kulutanud enamiku annetustena kogutud rahast ja lükanud autähise valmimise teadmata tulevikku. Hea on aga tõdeda, et vald on kaalunud autähise rahalist toetamist ja loodame, et vastav otsus ka tuleb.

Peamine põhjus, miks meie teed Haljala vallavalitsusega lahku läksid, peituski liiga erinevates arusaamades – see puudutas nii autähise asukohta, kunstilist lahendust kui tulevast funktsiooni. Alati võib öelda, et on olemas teatud võimalused kompromissideks. Ent sel juhul jääb risk, et siis ei jää algsest ideest enam kuigi palju järele ja lõpptulemus ei rahulda õieti kedagi. Käesoleval juhul oli see risk allakirjutanute hinnangul

ohtlikult suur ja sellest tulenevalt otsustasime katkestada läbirääkimised Haljala vallaga autähise rajamiseks Haljallasse. MTÜ Õpetaja Autähis juhatuse sellekohane otsus on Haljala vallavalitsusele edastatud 11. juulil.

Miks aga otsustasime pöörduda autähise rajamise ettepanekuga just Sõmeru valla poole? Nähtavasti on siinjuures võtmerolli mänginud Sõmeru kool kui Haljala kooli hea partner ja üks autähise idee järjekindlamaid kandjaid maakonnas. Mõõdunud sügisel Sõmeru uues keskusehoones õnnestunud korraldatud haridusfoorum "Õpetaja – väärtuste kandja" annab tunnistust teatud ühisest hingamisest. Lisaks pais- tab Sõmeru vald silma julge pa-

Arvet Mägi

nustamisega noorsootöösse ja haridusse, mis kõneleb omakorda sealse omavalitsuse väärtushinnangutest.

Eelkõnelused Sõmeru vallavanemaga autähise teemal on olnud igati julgustavad – on tunda, et vallajuht mõistab ettevõtmise tähtsust ning on valmis toetama selle rajamist nii rahaliselt kui teatud asjaajamisprotseduuride läbimisel. Ehitus- ja planeerimisalane oskusteave, mida autähise rajamine kindlasti eeldab, mida selle algatajatelt oodata oleks liiast ning mida Sõmeru vald on valmis meile lahkesti pakkuma, on antud kontekstis hindamatu väärtusega.

Siinkohal tahame rõhutada, et autähise asukohta viimine Sõmerule ei ole sundvalik, vaid teadlik otsus. Paradoksaalsel moel on senine asjade käik, omamoodi ummikseisu jõudmi-

ne, avanud meie ees hoopis uue perspektiivi: püstitada õpetaja autähise asukohta, mis näib oma vaimsuselt selleks veelgi enam sobivat. Lisaks meenutagem, et tegu on autähise kõikidele Eesti õpetajatele sõltumata nende elukohast, päritolust ja emakeelest.

Usume, et 210-aastase koolitraditsiooniga Sõmeru on väärikas paik kandmaks neid ideid, mis sõnadeks vormituna leiavad koha autähise jalamil – armastus, vaimsus, pühendumus.

Õpetaja autähise plaanipärane valmimine oleks ühtlasi ka tänu kõikidele meie toetajatele, annetajatele, märgimüüjatele ja lugudekirjutajatele.

Õpetaja autähise algatustoimkond
Kaido Kreintaal, Egon Mets,
Virge Ong, Avo Seidelberg,
Kristjan Sisa, Urmas Tamm

Tahame rõhutada, et autähise asukohta viimine Sõmerule ei ole sundvalik, vaid teadlik otsus.